

1. Ове године обележава се 60. годишњица економских односа Аустрије и Србије. Отприлике толико трају и политички односи две земље, који су у овом периоду имали своје амплитуде, у зависности од глобалних политичких кретања. Како бисте данас оценили политичке односе две земље?

Политички односи две земље трају знатно дуже од 60 година. Аустрија је отворила свој конзулат у Београду 1836. године и тиме постала прва држава која је успоставила дипломатске односе са Србијом. Неспорно је да су бројни историјски догађаји ове односе стављали пред велика искушења, али са задовољством можемо рећи да су они у последњој деценији у константном успону и да их карактерише један нов квалитет. Данашњи српско-аустријски односи због своје свеобухватности у многоме превазилазе оквире класичних билатералних односа. Они су пријатељски и партнерски. Много је фактора који томе доприносе – близина, историјско наслеђе, велики број наших грађана који живе и раде у Аустрији, веома интензиван политички дијалог и, пре свега, заједничка визија Европе. Остаје разлика у гледиштима на питање Косова и Метохије, али настојимо да оно не буде препрека продубљивању свих видова билатералне сарадње, тамо где су нам потребе и интереси заједнички.

2. Неколико пута сте рекли да нова власт не значи и нову политику. Шта то конкретно значи када су у питању будући билатерални односи са Аустријом?

Када кажем да смо веома задовољни стањем билатералних односа данас, онда желим да истакнем да су они одраз континуитета, поверења, али и напора свих оних који су препознали значај дијалога, након периода који је био обележен неслагањима у односима две државе. Тренутно стање, али пре свега значајни потенцијал за сарадњу, обавезују нас да наставимо овим путем, градећи нове мостове између два народа, повезујући се како бисмо пребродили ефекте економске кризе, сарађујући ради унапређења друштвеног амбијента и постизања дугорочне стабилности на подручју западног Балкана.

3. Не једном и из обе земље стижу поруке да има доста простора за унапређење и економских и политичких односа Аустрије и Србије. Где Ви видите могућност али и нужност за интензивирање сарадње?

У времену кризе, привлачење инвестиција и економски развој намећу се као императив. Управо у економији, две земље су достигле завидан ниво односа. Аустрија је годинама уназад највећи инвеститор у српску привреду, њене компаније су у последњих десет година уложиле преко 3 милијарде евра, запослиле више од 20.000 људи и у многоме допринеле да ухватимо корак са савременим трендовима пословања. Треба издвојити и банкарски сектор, где аустријске банке имају значајан удео. Међутим, не можемо рећи да су потенцијали сарадње исцрпљени. Простор за додатни инвестициони ангажман видимо пре свега у сарадњи на реализацији великих инфраструктурних пројеката у Србији, у енергетици, нарочито у обновљивим изворима енергије, где Аустрија заузима једну од водећих позиција у Европи, као и сектору услуга. Кроз интензиван дијалог отварају се и друга поља где би нам аустријска искуства могла бити од користи – било да је реч о успостављању повољног амбијента за привређивање, социјалном дијалогу или образовању.

Односе са Аустријом издваја то што постоји мноштво појединаца, на обе стране, који представљају везу између две државе – било да они живе и раде у Аустрији, послују у Србији, студирају у Бечу или су једноставно знатижељни да боље упознају једну од земаља. Управо су ти појединци највећа шанса за још чвршће везе и одлична могућност за представљање нове слике о Србији.

4. Колико је за Србију значајна подршка Аустрије у процесу евроинтеграција и како оцењујете досадашњу сарадњу са Аустријом у том смислу?

Аустрија је од како је постала чланица ЕУ, 1995. године, као приоритетан циљ своје политике означила подршку ширењу ЕУ на земље централне и источне Европе. Она ту политику консеквентно спроводи. За Србију је значајно што по питању једног од главних спољнополитичких приоритета може да рачуна на аустријску подршку. Она је више пута демонстрирана конкретним потезима, последњи пут у фебруару ове године, слањем заједничког писма шефова дипломатија Аустрије, Италије и Француске њиховим колегама у ЕУ у којем је упућена подршка одобравању Србији статуса кандидата за чланство у ЕУ. Аустрија не само да схвата значај западног Балкана за успешно окончање пројекта уједињења Европе, већ поседује и разумевање за одређене специфичности региона приликом реализације тог циља.

Досадашња подршка Аустрије одвијала се директно, као нпр. кроз "твининг" пројекте, али и индиректно, кроз пројекте финансиране из фондова ЕУ, а чији је Аустрија значајан контрибутор.

5. Србија је, како се недавно изразио Ваш аустријски колега, господин Шпинделегер, замолила Аустрију и за помоћ у вези са решавањем косовског питања. Шта се конкретно очекује од Аустрије?

Наша политика по питању Косова и Метохије је јасна – желимо да кроз дијалог дођемо до одрживог решења које ће дугорочно стабилизovati регион. За то је неопходан утицај и ангажман свих инволвираних, посебно ЕУ и УН, и избалансиран приступ како би се дошло до историјског помирења српског и албанског народа. Нашу посвећеност том циљу демонстрирали смо спремношћу да дијалог са Приштином подигнемо на виши политички ниво, а наше планове ћемо поделити са Бриселом – Европском комисијом, али и нашим пријатељима, међу које свакако спада и Аустрија. Иако на статус Косова и Метохије гледамо различито, постоје питања где очекујемо подршку аустријске стране – гаранција за безбедност свих на Косову и Метохији, суштински напредак по питању повратка расељених лица, заштита својине физичких и правних лица, заштита културног и верског наслеђа и видљиви помаци на расветљавању злочина и кривичних дела према неалбанском становништву. Мишљења смо да су ова питања, од којих нека представљају основне тековине демократског друштва, од интереса не само за Аустрију, већ и остале чланице ЕУ.

6. Са господином Шпинделегером сте се недавно срели у Њујорку када сте разговарали, између осталог и о Косову и Метохији. Који је став Аустрије по питању не само признавања Косова, већ и у вези са додатним условима ЕУ о којима се говори у последње време?

Аустрија, због свог економског и политичког присуства у региону, поседује одређени сензибилитет за збивања на Балкану, тако да од Београда ни не очекује признавање једнострано проглашене независности Косова. Она унутар ЕУ припада оној групи земаља које недвосмислено подржавају наставак процеса проширења ЕУ на државе западног Балкана и у оквиру својих могућности утиче на одлуке европских институција у вези са тим питањем. Међутим, као чланица ЕУ у потпуности се придржава услова који су у погледу наставка нашег процеса европских интеграција, односно добијања датума за почетак преговора, дефинисани мишљењем Европског савета крајем прошле године и најновијим извештајем Европске комисије о напретку.

7. У ком правцу видите будући развој сарадње у оквиру Дунавске стратегије ЕУ, на чему се до сада мало урадило упркос великим потенцијалима које ова стратегија нуди у економској и политичкој сфери?

Не бих се сложио да је мало урађено у оквиру Дунавске стратегије ЕУ. Стратегија је успешно прошла кроз прву и најважнију фазу – припрему и усвајање. Од изузетног је значаја што је Дунав препознат као артерија која спаја Европу, а још важније што је Стратегија "спојила" чланице ЕУ, земље кандидате и оне које то нису. Утицај Аустрије је у томе био одлучујући. Није реално очекивати да Стратегија сада у пуној мери развије своје потенцијале, имајући у виду да је усвојена у јуну 2011. године, а да ће постати потпуно оперативна тек по усвајању новог буџета ЕУ за период од 2014. до 2020. године. Упркос томе, она већ даје конкретне резултате и то је оно што радује. Један од њих је и подршка развоју подунавских општина, кроз уређење водоснабдевања у Великом Градишту и ревитализацију тврђаве Голубац, укупне вредности 20 милиона евра. Ове пројекте делом финансира и Аустрија, кроз средства Аустријске развојне агенције (АДА). Овај и будући пројекти веома јасно показују значај Дунавске стратегије ЕУ и мотивишу нас да у њој и убудуће активно учествујемо.

8. У Аустрији живи, ради или се школује скоро 300.000 наших сународника. Да ли у вези са овом чињеницом и визном либерализацијом постоје нека нерешена питања са Аустријом?

Када говоримо о бројности наше заједнице у Аустрији, углавном се служимо проценама, делимично јер је реч о другој, односно трећој генерацији емиграната, али и јер је део наших држављана у међувремену стекао аустријско држављанство. Међутим, оно што са поузданошћу можемо рећи је да је наша заједница добро интегрисана у аустријско друштво и да са становишта права и статуса наших држављана не постоје отворена питања. Иако је наизглед била логична, одлука о визној либерализацији подразумевала је предузимање великих напора у циљу испуњења критеријума. Ефекти безвизног режима, практични и психолошки, добро су познати нашим грађанима. Визна либерализација је нажалост довела и до тога да појединци злоупотребљавају могућност слободног путовања у земље Европске уније у нади да ће у тим земљама добити азил. Ми врло озбиљно схватамо овај проблем и интензивно сарађујемо са земљама где постоји повећани број лажних азиланата да се овај проблем превазиђе.

9. И Аустрија, али и све друге земље са инвестиционим потенцијалима, прижељкују

регионалну стабилност, као један од битних предуслова за повећани интерес инвеститора и сигурност њихових инвестиција. Како Ви оцењујете политичку ситуацију у региону и будућа кретања на том плану?

Стабилност је не само интерес инвеститора, већ у првом реду нешто што грађани овог региона заслужују након трагичних догађаја из скорије прошлости. Мислим да та свест постоји и код политичких актера, што је видљиво по квалитету политичког дијалога, који је све бољи. Велики изазов за све државе представља економска криза, али она истовремено демонстрира колико је значајно да земље сличних проблема и сличних економија сарађују у њеном превазилажењу. Очекујем да ће, и невезано за процес европских интеграција, земље у региону унапређивати своје односе и продубљивати сарадњу, пре свега јер су због културолошких и историјских веза упућене једне на друге.

10. Често се чује да Србија мора постати чланица НАТО ако жели да уђе у Европску унију. Аустрија је земља која води политику неутралности исто као и Србија. Шта можемо да научимо од Аустрије на ову тему и да ли су њихова искуства примењива на Србију?

У складу са Декларацијом Народне скупштине Републике Србије о неприступању постојећим војним блоковима, Србија нема намеру да приступи ниједном актуелном војном савезу. Србија је, као и Аустрија, чланица НАТО програма „Партнерство за мир“ и настоји да унапреди сарадњу у оквиру тог партнерства и искористи све расположиве механизме овог програма. У том смислу, за нас су од посебног значаја искуства аустријског „модела“ војне неутралности, који подразумева чланство у ЕУ и активно учешће у програму „Партнерства за мир“ и веома интензивну сарадњу у области одбране и безбедности са НАТО, а све то без намере за пуноправним чланством у НАТО.